

Выхаванне малодшага школьніка

Мурашка Н. У., настаўніца пачатковых класаў сярэдняй школы № 196 г. Мінска, аспірант Беларускага дзяржаўнага педагогічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка, магістр;

Шылава А. С., дацэнт кафедры менеджменту і адукацыйных тэхналогій Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі

Беларускага дзяржаўнага педагогічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка, кандыдат педагогічных навук

Выхаванне і навучанне малодшых школьнікаў фальклорам: традыцыйнае народнае свята Масленіца

Праблема выхавання і навучання малодшых школьнікаў на I ступені агульнай сярэдняй адукацыі выклікае неабходнасць пошуку і ўкаранення новых падыходаў, якія спрыяюць эфектыўнаму засваенню ведаў і забяспечваюць дасягненне загадзя спраектаваных вынікаў на аснове ўзаемадзеяння суб'ектаў дзейнасці, а таксама фарміраванню вучэбнай дзейнасці малодшых школьнікаў.

The problem of upbringing and education of children, pupils of the I stage of General secondary education is a necessity of search and introduction of new approaches that facilitate effective learning and ensure the achievement of predesigned outcomes based on the interaction of stakeholders and the creation of learning activities in elementary school.

Ключавыя словы: фальклор, фарміраванне маўленча-камунікатыўнай кампетэнцыі, Масленіца.

Keywords: folklore, formation of speech and communication competence, Maslenitsa.

У сучаснай школе неабходнасць звароту да фальклору абумоўлена тэндэнцыямі развіцця сучаснага грамадства. Фальклор нясе ў сабе патэнцыяльныя магчымасці для фарміравання маўленча-камунікатыўнай кампетэнцыі ў малодшых школьнікаў. Прастата, лаканічнасць, эмацыянальнасць, насычанасць, выразнасць фальклорнага матэрыялу зразумелыя для навучэнцаў I–IV класаў.

Вывучэнне фальклорных традыцый у пазавучэбнай дзейнасці на I ступені агульнай сярэдняй адукацыі для фарміравання маўленча-камунікатыўнай кампетэнцыі мы прапануем у выглядзе сістэмы.

I клас: люты — «Масленіца» (КГ*); май — «Нас бабуля забавляла» (ПМ**).

II клас: снежань — «Прышла Каляда» (КГ*); «Добры вечар таму, хто ў гэтым даму» (КГ**); сакавік — «Вялікдзень» (КГ*); красавік — «Свята казкі» (ПМ***); май — «Купалле» (КГ*).

III клас: кастрычнік — «Багач» (КГ*); снежань — «Прышлі калядкі» (ПМ***); сакавік — «Радаўніца» (КГ**); май — «Ішла Купалка сялом сялом» (КГ**).

IV клас: кастрычнік — «Дзяды» (КГ**); снежань — «Каляды гурт» (ПМ****); люты — «Прышла да нас Масленіца» (ПМ****); сакавік — «Ужо недалечка чырвонае яечка» (ПМ***).

Умоўныя абазначэнні:

КГ — класная гадзіна; ПМ — пазакласнае мерапрыемства; * — настаўнік расказвае, вучні — слухаюць; ** — настаўнік расказвае ці паведамляе разам

з вучнямі; *** — у асноўным гавораць вучні, настаўнік выконвае ролю кіраўніка працэсам; **** — дзіцячая імпровізацыя практычна без удзелу настаўніка.

Прааналізаваўшы сістэму, можна заўважыць, што яна пабудавана з улікам:

1) магчымасці фарміраваць маўленча-камунікатыўную кампетэнцыю ад простага да складанага;

2) паступовага павелічэння аб'ёму выкарыстання беларускай мовы вучнямі ў зносінах;

3) максімальнага выкарыстання міжпрадметных сувязей беларускай мовы, літаратурнага чытання, выяўленчага мастацтва, музыкі, працоўнага навучання, вучэбнага прадмета «Чалавек і свет»;

4) сучаснага і народнага календара свят;

5) узроставых асаблівасцей вучняў;

6) вучэбных праграм па вучэбных прадметах для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі з рускай мовай навучання і выхавання, а таксама плана выхаваўчай работы настаўніка.

У папярэдніх артыкулах мы ўжо разглядалі фальклор у якасці сродку фарміравання маўленча-камунікатыўнай кампетэнцыі, а таксама этнакультурнага выхавання ў малодшым школьным узросце на прыкладзе традыцыйных народных свят Каляды [1], Вялікдзень [2], Купалле [3], восеньскіх традыцыйных свят [4]. У гэтым артыкуле мы разгледзім выкарыстанне сістэмы навучання і выхавання малодшых школьнікаў праз вывучэнне фальклорных твораў на прыкладзе традыцыйнага народнага свята Масленіца.

Свята Масленіца з'яўляецца відовішчым для малодшых школьнікаў, таму **этап знаёмства** з ім з мэтай зацікавіць навучэнцаў фальклорнымі традыцыямі найлепш правесці ў **I класе** падчас тэматычнай класнай гадзіны. Паколькі курс вучэбнага прадмета «Беларуская мова» ў I класе для школ з рускай мовай навучання і выхавання з'яўляецца

вусным, на якім навучэнцы актыўна пашыраюць свой лексічны запас беларускімі словамі, правядзенне такой класнай гадзіны з'яўляецца адным са спосабаў стварэння беларускамоўнага камунікатыўнага асяроддзя. Вучні могуць паказаць свае веды, што не пасрэдна вядзе да павышэння ўзроўню матывацыі да вывучэння гэтага вучэбнага прадмета.

Тэматычная класная гадзіна «Масленіца»

Мэта: пазнаёміць вучняў з традыцыйным народным святам Масленіца.

Задачы:

- пашыраць слоўнікавы запас вучняў;
- ствараць умовы для фарміравання маўленча-камунікатыўнай кампетэнцыі;
- выходзіць павагу да традыцый беларускага народа.

Абсталяванне: мультымедычная прэзентацыя «Масленіца»; раздатчны матэрыял для працы ў парах: карткі з выявамі мёду, масла, малака, яек, мукі, алею, каўбасы, солі, цукру, смятаны, варэння; буклет.

1. Арганізацыйны этап. Падрыхтоўка вучняў да ўспрымання матэрыялу з выкарыстаннем мультымедычнай прэзентацыі.

Настаўнік (Н.): Сёння мы з вамі пагаворым пра традыцыі нашага народу. Ці ведаеце вы, што такое традыцыі? (У класе цішыня.)

Н.: Традыцыі — гэта нейкія дзеянні, правілы, выконваць якія мы навучыліся ў нашых бацькоў. Можа, хто-небудзь з вас успомніць якую-небудзь традыцыю? (**Слайд 3.**)

Вучань (В.): Упрыгожваць ёлку!

В.: Запрашаць сяброў на дзень нараджэння!

Н.: Цудоўна! Сёння мы будзем весці размову пра народныя традыцыі. Яны прыйшлі да нас ад нашых бабуль і дзядуль, а да іх ад іх бацькоў. Народныя традыцыі жывуць стагоддзі. Так, напрыклад, народнымі лічацца такія традыцыі: фарбаванне яек на Пасху, акунанне ў палонку на Хрышчэнне, скокі праз вогнішча на Купалле і інш. (**слайд 4.**)

Зараз я хачу пазнаёміць вас з традыцыйным народным святам Масленіца (**слайд 5**), якое мы хутка будзем святкаваць. Ці чулі вы пра яго? (Адказы вучняў.)

Н.: Масленіца — гэта апошняе зімовае свята народнага календара. Дарэчы, а што такое народны календар і чым ён адрозніваецца ад нашага звычайнага календара?

Н.: Народным мы звычайна называем той календар (**слайд 6**), па якім жылі нашыя продкі. Справа ў тым, што ў даўнія часы галоўным было сабраць добры ўраджай, каб было што есці на працягу года. Таму нашыя продкі жылі па законах прыроды і новы год пачыналі 1 сакавіка, калі абуджалася прырода. Яны ўшаноўвалі сонца і зямлю, каб тыя далі добры ўраджай.

2. Знаёмства вучняў з традыцыйным народным святам Масленіца.

Н.: Масленіца таксама звязана з шанаваннем прыроды, провадамі зімы, вясновым адраджэннем

зімлі, набліжэннем вясны і забеспячэннем багатага ўраджаю. Святкавалі Масленіцу за 8 тыдняў да Пасхі, і цягнулася яна звычайна тыдзень (**слайд 7**).

Свята чакалі з вялікай нецярплівасцю, бо гэты тыдзень быў напоўнены святочнымі дзеяннямі, частаваннямі, гульнямі і забавамі. Усе хацелі, каб хутчэй прыйшла цёплая пара, і сваімі дзеяннямі нібыта выганялі зіму.

На Масленіцу звычайна елі сыр, масла, малако і, канешне, бліны (**слайд 8**). Бліны былі як сімвал сонца, таму што яны сапраўды нагадваюць сонца. Елі іх з маслам, мёдам ці са смятанай.

Кожны дзень тыдня меў сваю назву і сваё прызначэнне.

Панядзелак — сустрэча (**слайд 9**). У гэты дзень пяклі бліны, майстравалі санкі і коўзанкі для катання з горак, рабілі пудзіла Масленіцы.

Аўторак (**слайд 10**) — дарослыя каталіся з высокіх ледзяных гор разам з дзецьмі, пачыналі хадзіць у госці адзін да аднаго.

Серада (**слайд 11**) — зяці хадзілі да цешчы на бліны. Калі зяць не прыязджаў у госці, то гэта лічылася вялікай крыўдай і непавагай з яго боку да жонкі.

А ці ведаеце вы хто такі зяць? (Адказы дзяцей.)

Н.: Так ваша бабуля, мама мамы, называе вашага тату. Цяпер зразумела?

Н.: А хто такая цешча? (Адказы дзяцей.) Гэта бабуля з боку мамы (маміна мама) для таты. А зараз скажыце, хто да каго ў сераду ходзіць у госці? (*Тата да бацькоў мамы.*)

Н.: Чацвер (**слайд 12**) — Тлусты ці Крывы. Пяклі бліны і аладкі, у тым ліку і для жывёл, каб яны былі гладкімі і тлустымі.

Пятніца (**слайд 13**) — Цешчыны вечары. Гулянні працягваліся, вяскоўцы наведвалі сваіх родзічаў.

Хлопцаў, якія не паспелі ажаніцца да Масленіцы, «каралі»: прывязвалі да іх калодкі (**слайд 14**), каб хлопцы цягалі за сабой. Калі яны гэтага рабіць не хацелі, то павінны былі багата адкупіцца — блінамі, сырам, цукеркамі ці іншымі ласункамі.

Асабліва вясёлымі былі субота і нядзеля. У суботу (**слайд 15**) моладзь весялілася, гушчалася на арэлях, упрыгожвала стужкамі, кветкамі, званочкамі коней, воз ці сані і каталася па вёсцы.

Няделя — Прашчоная (**слайд 16**). У гэты дзень спальвалі пудзіла, якое сімвалізавала зіму. Вакол вогнішча вадзілі карагоды, спявалі песні. Зіму праганялі словамі: «Ідзі зіма да Кучава, бо ты нам надакучыла!» А яшчэ ў гэты дзень людзі адзін у аднаго прасілі прабачэння: спачатку малодшых,

потым старэйшыя: «Прабач, калі чым саграшыў перад табою справаю ці языком» [5].

Вы так уважліва слухалі мяне, а цяпер раскажыце мне, што гэта за свята — Масленіца (**слайд 17**)? (*Гэта свята провадаў зімы.*)

Н.: Колькі дзён яго святкавалі? (*Сем дзён.*)

Н.: Што, на вашу думку, было самым цікавым на Масленіцу? (*Адказы вучняў.*)

3. Праца ў парах.

Н.: У вас на сталах ляжаць малюнкi з рознымі прадуктамі (**слайды 18, 19**). Дзеці, якія сядзяць на 1-м варыянце, падніміце рукі. Вазьміце толькі тыя прадукты, якія нам патрэбны для таго, каб прыгатаваць бліны.

Вучні выбіраюць карткі з патрэбнымі прадуктамі.

Н.: Зараз назавіце тое, што вы адабралі, сваім суседзям. Толькі робім гэта абавязкова на беларускай мове. А суседзі правяраюць, ці правільна выбраны і названы рэчы.

Вучні называюць выбраныя прадукты сваім суседзям.

Н.: Цяпер давайце ўсе разам назавём іх услых і праверым вашыя адказы. (*Настаўнік паказвае карткі.*)

Н.: Цудоўна! Як добра вы ўмеце гатаваць бліны і ведаеце назвы прадуктаў! Пакладзіце карткі на месца. А цяпер дзеці, якія сядзяць на 2-м варыянце, падніміце рукі. Вам патрэбна знайсці тыя прадукты, якія можна есці разам з блінамі (**слайд 19**).

Вучні выбіраюць карткі з патрэбнымі прадуктамі.

Н.: Назавіце тое, што адабралі, сваім суседзям па парце. А суседзі правяраюць, ці правільна выбраны і названы рэчы.

Вучні называюць выбраныя прадукты сваім суседзям.

Н.: Цяпер давайце ўсе разам назавём іх услых і праверым вашыя адказы. (*Настаўнік паказвае карткі.*)

Н.: Малайцы! Як шмат усяго вы ведаеце! Пакладзіце, калі ласка, карткі на месца. Давайце ўспомнім традыцыю апошняга дня Масленіцы — прасіць прабачэння адзін у аднаго — і паспрабуем папрасіць прабачэння за ўсе крыўды. Спачатку гэта зробім разам. Паўтарайце за мной (**слайд 20**).

Прабачэнне: Прабач, калі саграшыў перад табою справаю ці языком.

Адказ: Бог прасціў, і я прашчаю.

Вучні спачатку паўтараюць словы хорам, а пасля просяць прабачэння адзін у аднаго.

4. Падвядзенне вынікаў.

Н.: Пра якое традыцыйнае народнае свята мы сёння вялі размову? (*Пра Масленіцу.*)

Н.: Якія галоўныя сімвалы свята? (*Бліны, пудзіла.*)

Н.: Каб вы лепш запамнілі пра Масленіцу і змаглі цікава раскажаць пра яе сваім бацькам і сябрам, кожнаму з вас я падару буклет.

Настаўнік раздае кожнаму вучню буклет.

5. Рэфлексія.

Н.: А цяпер «пакатаем бліны» па горцы.

Настаўнік паказвае малюнак горкі.

Н.: У кожнага з вас на сталах ёсць «бліны», вазьміце яго. Калі вам было цікава і вы шмат пра што даведаліся, то прыклеіце яго высока на горку, а калі было нецікава, то нізка. Зрабіце свой выбар.

Паколькі Масленіца з'яўляецца святам дастаткова вядомым і шырока святкуецца, то наступны **этап расповеду** па гэтай тэме мэтазгодна правесці ўжо **IV класе** падчас пазакласнага мерапрыемства для паралелі ці ўсіх пачатковых класаў. Вучні могуць самастойна правесці Масленіцу і раскажаць пра яе сваім сябрам ці ўсім навучэнцам школы.

За пару тыдняў да плануемай даты правядзення неабходна выбраць вядучых, два гурты хлопцаў і дзяўчат і раздаць тэксты для падрыхтоўкі мерапрыемства.

Пазакласнае мерапрыемства «Прыйшла да нас Масленіца»

Мэта: пазнаёміць вучняў з традыцыйным народным святам Масленіца.

Задачы:

- пашыраць слоўнік запаса вучняў;
- ствараць умовы для фарміравання маўленча-камунікатыўнай кампетэнцыі;
- выходзіць павагу да традыцый беларускага народа.

Абсталяванне: запісы беларускай народнай музыкі; пудзіла Масленіцы; дзве драўляныя палкі, да кожнай прымацавана намаляваная на паперы і выразаная выява галавы каня; дзве «патэльні» — ракеткі для настольнага тэніса, якія можна выкарыстоўваць у якасці патэльні; «бліны», зробленыя з кардону; ручнік; пара табурэтак ці крэслаў;

мультымедыяная прэзентацыя.

Дзейныя асобы: два вядучыя, хлопцы і дзяўчаты — гурт 1, хлопцы і дзяўчаты — гурт 2.

Вядучыя ўваходзяць у залу.

1-шы вядучы: Прыйшла да нас Масленіца, Масленка, Сырніца!

2-гі вядучы: Не стойце там каля дзвярэй — да нас праходзьце весялей!

1-шы вядучы: Будзем святкаваці, Масленку вітаці!

2-гі вядучы: Масленіца палізуха — сыр і масла палізала!

1-шы вядучы: Будзе Масленка — будзе ля пупа красенька!

2-гі вядучы: Масленка з блінамі, а пост з грыбамі!

Гучыць беларуская народная музыка, пад якую ў залу ўваходзяць хлопцы і дзяўчаты (1-шы гурт), якія нясуць пудзіла Масленіцы (малюнак 1).

Хлопцы ставяць пудзіла на «ганаровае» месца і вучні пачынаюць расповед пра Масленіцу. Паказ суправаджаецца мультымедыянай прэзентацыяй.

1-шы вучань: Святкаванне Масленіцы звязана з шанаваннем прыроды, провадамі зімы, вясновым адраджэннем зямлі, набліжэннем вясны і забеспячэннем багатага ўраджаю (слайд 2).

2-гі вучань: Свята чакалі з вялікай нецярплівасцю, бо гэты тыдзень быў напоўнены святочнымі дзеяннямі, частаваннямі, гульнямі і забавамі. Усе хацелі, каб хутчэй прыйшла цёплая пара, і сваімі дзеяннямі нібыта выганялі зіму (слайд 3).

3-ці вучань: На Масленіцу звычайна елі сыр, масла, малако і, канешне, бліны. Бліны былі як сімвал сонца, таму што яны сапраўды нагадваюць сонца. Елі іх з маслам, мёдам ці са смятанай (слайд 4).

4-ты вучань: Кожны дзень тыдня меў сваю назву і сваё прызначэнне: панядзелак — Сустрэча. У гэты дзень пяклі бліны, майстравалі санкі і коўзанкі для катання з горак, рабілі пудзіла Масленіцы (слайд 5).

5-ты вучань: Аўторак — дарослыя каталіся з высокіх ледзяных гор разам з дзецьмі, пачыналі хадзіць у госці адзін да аднаго. Серада — зяці хадзілі да цешчы на бліны. Калі зяць не прыежджаў у госці, то гэта лічылася вялікай крыўдай і непавагай з яго боку да жонкі (слайд 6).

6-ты вучань: Чацвер — Тлусты ці Крывы. Пяклі бліны і аладкі, у тым ліку і для жывёлы, каб яны былі гладкімі і тлустымі. Пятніца — Цешчыны вечары. Гулянні працягваліся, вяскоўцы наведвалі сваіх родзічаў (слайд 7).

7-мы вучань: Хлопцаў, якія не паспелі ажаніцца да Масленіцы, «каралі»: прывязвалі да іх калодкі, каб хлопцы цягалі за сабой. Калі яны гэтага рабіць не хацелі, то павінны былі багата адкупіцца — блінамі, сырам, цукеркамі ці іншымі ласункамі (слайд 8).

8-мы вучань: Асабліва вясёлымі былі субота і нядзеля. У суботу моладзь весялілася, гушчалася на арэлях, упрыгожвала стужкамі, кветкамі, званочкамі коней, воз ці сані і каталася па вёсцы (слайд 9).

9-ты вучань: Няделя — Прашчоная. У гэты дзень спалывалі пудзіла, якое сімвалізавала зіму. Вакол вогнішча вадзілі карагоды, спявалі песні. Зіму праганялі словамі: «Ідзі зіма да Кучава, бо ты нам надакучыла!»

10-ты вучань: А яшчэ ў гэты дзень людзі адзін у аднаго прасілі прабачэння: спачатку малодшыя, потым старэйшыя: «Прабач, калі чым саграшыў перад табою справаю ці языком».

Гурт сядзе ў залу. Вядучыя працягваюць святочныя дзеянні.

1-шы вядучы: Масленка, Масленка, бывай зіма красненька!

Малюнак 1 — Пудзіла Масленіцы.

Аўтар: Г. В. Макрэцкая, настаўніца працоўнага навучання сярэдняй школы № 196 г. Мінска

2-гі вядучы: Пачастуй блінам, напай малаком! Як белы сняжочак — дай сыру кусочак! [6]

Гучыць беларуская народная музыка. Уваходзяць хлопцы і дзяўчаты (2-гі гурт). Некаторыя з іх нясуць драўляныя палкі з выявамі галавы каня.

1-шы вучань: Добры вечар, людзі дабрадзеі! Ехалі мы да вас хто на вазе, хто на казе, а хто на кожнай па чарзе!

2-гі вучань: Прывезлі ж мы вам смеху мяшочак. Не зважайце на мундзіры — уступайце ў турніры!

3-ці вучань: Хто ўмее весяліцца — той гора не баіцца! Вас чакаюць гульні, жарты, быць пахмурным тут не варта! [6]

Гульня «Арэлі». Вядучыя запрашаюць некалькі дзяўчынак з залы. Два хлопцы з гурта становяцца разам, бяруць адзін аднаго за рукі, утвараючы арэлі. Дзяўчынкі па чарзе садзяцца на рукі хлопцаў, якія іх гушкаюць пад музыку.

4-ты вучань: Наша Масленка гадавая, яна госцейка дарагая! Першая да нас не ходзіць — усё на коніках раз'язджае, каб конікі былі вараныя, каб слугі былі маладыя [6].

Вядучыя запрашаюць жадаючых з залы да сябе і дзеляць іх на дзве каманды. У другім канцы залы ставяць два крэслы.

Гульня «Скокі на канях». Кожная каманда атрымлівае па «вараным кані» — драўлянай палцы з галавой каня. Па сігнале вядучых пад музыку ўдзельнікі «скачуць на конях». Кожны з іх павінен «праскакаць» да крэсла ці табурэткі, што стаіць у другім канцы залы, «аб'ехаць» па крузе, вярнуцца да сваёй каманды і перадаць «каня» наступнаму ўдзельніку. Перамагае тая каманда, удзельнікі якой хутчэй за ўсіх выканаюць заданне.

5-ты вучань: Хто з гары пракоціцца, той яшчэ вароціцца! Масленка катліва — пакатацца міла! А ты не зявай, зімовыя загадкі адгадай!

Вучні загадваюць загадкі.

6-ты вучань: Улетку адпачываюць, а ўзімку дзяцей катаюць. (Санкі.) [7, с. 73]

5-ты вучань: Па сцяжыне, па дарозе бегчы я ў іх не ў зможе. І па снезе не ідуць, лёд убачаць — і лятуць! (Канькі.) [7, с. 73]

6-ты вучань: Шар пастаўлены на шар, нос чырвоны на ўвесь твар, рот і вочы — вугалькі. Адгадайце, хто такі. (Снегавік.) [7, с. 75]

5-ты вучань: Без рук малюе, без зубоў кусае. (Мароз.) [7, с. 75]

6-ты вучань: З неба ўпаў, усю зямлю, як абрусам, заслаў. (Снег.) [7, с. 76]

5-ты вучань: Зімой расце каранем уверх, а вясной памірае. Хто адгадае? (Лядзяш.) [7, с. 77]

7-мы вучань: Зараз будзем строіць смешкі — запрашаем на пацешкі! Пасмяяцца ўсе запрошаны — пачынаем скамарошыны! [6]

Вядучыя запрашаюць да сябе жадаючых і дзеляць іх на дзве каманды.

У другім канцы залы ставяць два крэслы, якія засцілаюць ручніком, утвараючы ўмоўны «стол».

Гульня «Блінная эстафета». Кожная каманда атрымлівае па адной ракетцы для настольнага тэніса — «патэльні» — і «бліны», зробленыя з кардону. Удзельнікі па чарзе спачатку бяруць адзін «блін», кладуць на «патэльню», потым бягуць з «патэльняй» да крэсла, на якое выкладваюць «блін». Вяртаюцца з пустой «патэльняй» на месца і перадаюць яе наступнаму ўдзельніку каманды. Важна не скінуць «блін» з «патэльні» падчас бегу. Перамагае тая каманда, якая першая перанясе ўсе свае «бліны» на «стол» (мал. 2).

8-мы вучань: А мы Масленку даждалі, гару сырам налівалі, зверху маслам палівалі!

9-ты вучань: Танцы й карагоды не выходзяць з моды! Хай гучаць песні ў нас на прадвесні! Гэй, народ, становіся ў карагод! [6]

Усе жадаючыя выходзяць і становяцца ў круг.

Гульня «Гарачы блін». Пад музыку па крузе перадаецца «блін». Музыка раптоўна спыняецца і той, у каго «блін» застаўся ў руках, выходзіць з круга і сядзе на сваё месца. Гульня працягваецца да апошняга ўдзельніка. Перамагае той, што застаўся апошнім.

Удзельнікі гурта бяруць пудзіла Масленіцы ў рукі і пачынаюць абрад «Ад'езд Масленіцы».

Малюнак 2 — Фрагмент
«Бліннай эстафеты»

1-шы вучань: Я думала, Масленкі сем нядзель, ажно тае Масленкі — адзін дзень. Масленая, шчаслівая расцягніся да Вялікадня!

2-гі вучань: Тым, хто радзіўся, каб весяліўся!

3-ці вучань: Хто пасварыўся, каб памірыўся!

4-ты вучань: Хто спрацаваўся, каб мацаваўся! [6]

5-ты вучань: Паліць не будзем, тапіць не будзем: у свае харомы адпраўляем, а самі Масленіцу на вечарыне дагуляем! [6]

Адыход гурта разам з пудзілам.

1-шы вядучы: Масленка, Масленка, бывай зіма красенька! А мы, гасцейкі, развітаемся, на новыя сустрэчы спадзяваемся!

2-гі вядучы: Толькі вы не спяшайцеся адыходзіць! Запрашаем вас на вуліцу: Масленіцу паліць — зіму правадзіць!

Вядучыя запрашаюць усіх гасцей на вуліцу, дзе будзе праводзіцца спальванне пудзіла.

Мы паказалі прыклады азнаямлення малодшых школьнікаў з традыцыйным святам Масленіца ў пазакласнай дзейнасці, накіраваныя на фарміраванне маўленча-камунікатыўнай кампетэнцыі, падчас якіх вучні пераймаюць адзін у аднаго веды і адбываецца працэс стымулявання маўленчых зносін. Такая сістэма працы з фальклорным матэрыялам спрыяе паступоваму вывучэнню народных традыцый, развівае творчыя здольнасці і вядзе да фарміравання маўленча-камунікатыўнай кампетэнцыі ў гульнявой форме.

Спіс выкарыстаных крыніц

1. Шылава, А. С. Фальклор як сродак фарміравання маўленча-камунікатыўнай кампетэнцыі малодшых школьнікаў у пазакласнай дзейнасці / А. С. Шылава, Н. У. Мурашка // Пачатковае навучанне: сям'я, дзіцячы сад, школа. — 2019. — № 11. — С. 59–65.
2. Шылава, А. С. Народныя традыцыі як сродак фарміравання маўленча-камунікатыўнай кампетэнцыі малодшых школьнікаў у пазакласнай дзейнасці / А. С. Шылава, Н. У. Мурашка // Пачатковае навучанне: сям'я, дзіцячы сад, школа. — 2020. — № 3. — С. 54–61.
3. Шылава, А. С. Выхаванне і навучанне фальклорам на I ступені агульнай сярэдняй адукацыі ў сучаснай школе на прыкладзе традыцыйнага свята Купалле / А. С. Шылава, Н. У. Мурашка // Пачатковае навучанне: сям'я, дзіцячы сад, школа. — 2020. — № 5. — С. 47–55.
4. Мурашка, Н. У. Выхаванне і навучанне малодшых школьнікаў сродкамі фальклору на прыкладзе восеньскіх народных свят / Н. У. Мурашка, А. С. Шылава // Пачатковае навучанне: сям'я, дзіцячы сад, школа. — 2020. — № 9. — С. 63–68.
5. Беларускія народныя святы для дзяцей / склад. А. Коршак ; маст. Л. Галубец. — Мінск : Беларусь, 2019. — 176 с. : іл.
6. На нова лета...: метадычныя распрацоўкі настаўнікаў этнашколы ў Сеніцы. — Мінск : ТБМ імя Ф. Скарыны, 2003. — 128 с.
7. Крынічка народнай творчасці: зборнік фальклорных твораў : для дзяцей мал. шк. узросту / склад. А. У. Івановіч, А. А. Сабіч. — Мінск : Беларусь, 2018. — 222 с. — (Школьная бібліятэка).

Артыкул падрыхтаваны пры фінансавай падтрымцы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь (№ ГР1209).

Матэрыял паступіў у рэдакцыю 12.12.2021.